

УДК 343.272:343.126.1

DOI <https://doi.org/10.32782/ln.2022.17.18>

Широка К.Ю.

суддя

Вищого антикорупційного суду

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ГАРАНТІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА ОBOB'ЯЗКІВ ЗАСТАВОДАВЦЯ ПРИ ВИРІШЕННІ СЛІДЧИМ СУДДЕЮ ПИТАННЯ ПРО ПОВЕРНЕННЯ, СКАСУВАННЯ, ЗМІНУ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ У ВИГЛЯДІ ЗАСТАВИ ЧИ ЗВЕРНЕННЯ ЗАСТАВИ В ДОХІД ДЕРЖАВИ

Постановка проблеми. В сучасній практиці кримінального процесу під час обрання, зміни та скасування запобіжного заходу у вигляді застави основна увага приділена правам та обов'язкам підозрюваного, обвинуваченого. Однак, роль заставодавця, яким виступає інша фізична чи юридична особа, в чинному законодавстві не визначена, відсутні процесуальні права вказаного суб'єкта. Вказане породжує правову невизначеність, неоднозначність судової практики, що негативно впливає на кримінальне судочинство України та права заставодавця, як громадянина України, які охороняються та гарантуються Конституцією України.

Метою статті є аналіз чинного КПК України, правозастосовної практики, що стосується прав заставодавця під час розгляду слідчим суддею клопотань про повернення, зміну запобіжного заходу, в тому числі про скасування чи зміну додаткових обов'язків, покладених на підозрюваного, обвинуваченого слідчим суддею, судом, способу їх виконання, а також звернення застави в дохід держави задля запровадження механізму по захисту інтересів заставодавця як учасника кримінального провадження.

Виклад основного матеріалу дослідження. У відповідності до ч. 1 ст. 201 КПК України підозрюваний, обвинувачений, до якого застосовано запобіжний захід, його захисник, має право подати до місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування, клопотання

про зміну запобіжного заходу, в тому числі про скасування чи зміну додаткових обов'язків, передбачених частиною п'ятою статті 194 цього Кодексу та покладених на нього слідчим суддею, судом, способу їх виконання [1]. При цьому, в контексті запобіжного заходу у вигляді застави заставодавець обмежений у можливості ініціювати питання про повернення, зміну чи скасування запобіжного заходу у вигляді застави. Особливо актуальною є проблема, яка полягає у неможливості відмови від взятих на себе обов'язків у разі, якщо заставодавець не може забезпечити участь підозрюваного, обвинуваченого у досудовому розслідуванні чи судовому розгляді.

КПК України в редакції від 29.12.1996 року наділяв заставодавця правом відмовитися від узятих на себе зобов'язань. Так, відповідно до ч. 8 ст. 154-1 КПК України в редакції 1996 року заставодавець може відмовитися від узятих на себе зобов'язань до виникнення підстав для звернення застави в дохід держави. У цьому випадку, він забезпечує явку підозрюваного, обвинуваченого, підсудного до органу дізнання, досудового слідства, прокурора або суду для заміни йому запобіжного заходу на інший. Застава повертається лише після обрання нового запобіжного заходу [2]. В чинному КПК України такого права не визначено, що породжує складнощі у реалізації обов'язків заставодавця та призводить до того, що заставодавець позбавлений можливості реагувати на правову поведінку підозрюваного, обвинуваченого. На нашу думку,

існує необхідність у наданні заставодавцю можливості реагувати на неналежну поведінку підозрюваного, обвинуваченого.

Необхідність надання заставодавцю права ініціювати питання про зміну запобіжного заходу у вигляді застави обумовлена тим, що в правозастосовній практиці існують ситуації, коли заставодавець розуміє, що через об'єктивні причини він більше не в змозі забезпечити виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків та запобігти спробам підозрюваного чи обвинуваченого переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду, забезпечувати його явку до органу досудового розслідування, суду тощо. З цього моменту у заставодавця виникають ризики щодо можливості втрати свого майна. З метою захисту майнових прав заставодавця, на нашу думку, доцільно передбачити можливість ініціювати зазначені питання. Опитані слідчі судді підтримали таку пропозицію та вважають за доцільне визначити таке право на законодавчому рівні (77%), адвокати також підтримали таку ідею (88%).

Важливим аспектом в цьому питанні є момент, коли заставодавець звернувся з таким зверненням. Безумовно, таке звернення має сенс лише в тому випадку, якщо підозрюваний, обвинувачений не перебуває в розшуку, відсутні підстави для зміни запобіжного заходу чи звернення застави в дохід держави. При цьому, доцільно передбачити право заставодавця звернутися до слідчого, прокурора, адже саме вони мають право ініціювати вирішення питання про зміну запобіжного заходу. У разі наявності у заставодавця підстав він повинен звернутися із заявою, викладеною в довільній формі, в якій необхідно зазначити причини, відповідно до яких заставодавець не може виконувати покладені на нього обов'язки, що є підставою для слідчого, прокурора для складання клопотання про зміну запобіжного заходу. У разі необхідності заставодавець може долучити до вказаної заяви підтверджуючі документи. В такому випадку слідчий чи прокурор зобов'язані, на

нашу думку, невідкладно, але не пізніше 24 годин звернутися до слідчого судді з клопотанням про зміну запобіжного заходу. Невідкладність звернення з таким клопотанням обумовлена тим, що у заставодавця наявні відомості, які свідчать про існування ризиків чи того, що підозрюваний має намір переховуватися від органів досудового розслідування чи суду. При цьому, на нашу думку, в такому випадку необхідно передбачити обов'язкову участь заставодавця в розгляді клопотання про зміну запобіжного заходу. Його участь необхідна для підтвердження зазначеної у заяві інформації. При цьому, в судовому засіданні також може вирішуватись одночасно і питання про повернення майна заставодавцю. Також, слід зазначити, що необхідно передбачити механізм по запобіганню зловживанню з боку заставодавця, який буде полягати в тому, що щоразу, коли заставодавцю потрібні будуть кошти, він може звернутися до слідчого, прокурора з такою заявою. Додатковим механізмом по запобіганню зловживання з боку заставодавця, на нашу думку, буде умова, забезпечити явку підозрюваного, обвинуваченого до органу досудового розслідування, суду під час розгляду клопотання про зміну запобіжного заходу, а також, що за результатами розгляду клопотання про зміну запобіжного заходу у вигляді застави у зв'язку зі зверненням заставодавцем про неможливість виконання обов'язків, може бути обрано більш тяжкий запобіжний захід. На нашу думку, саме такий механізм забезпечить між заставодавцем та підозрюваним, обвинуваченим таку взаємну поруку, за якої вони зможуть виконувати свої права та обов'язки, і обоє бути зацікавленими у забезпеченні належної процесуальної поведінки один одного.

Таким чином, до прав заставодавця слід віднести можливість звернення із заявою про зміну запобіжного заходу у вигляді застави до настання негативних наслідків для кримінального провадження.

До обов'язку заставодавця належить участь у судовому засіданні щодо розгляду клопо-

тання про зміну запобіжного заходу у вигляді застави у зв'язку із ініціюванням останнього із заявою про зміну запобіжного заходу.

Відповідно до ч. 9 ст. 182 КПК України заставодавець має право брати участь в судовому засіданні щодо вирішення питання про звернення застави в дохід держави, а також знати, що неприбуття в судове засідання не перешкоджає його проведенню [1]. Вказане положення доцільно відобразити в окремій статті, яка визначає права та обов'язки заставодавця. Участь заставодавця у вказаному судовому засіданні обумовлена тим, що в судовому засіданні буде вирішуватись питання, які безпосередньо стосуються майнових прав заставодавця. При цьому, законодавцем не враховано те, що в ході розгляду клопотання про зміну запобіжного заходу у вигляді застави, поверненні чи скасуванні застави, також вирішуються питання, які стосуються майнових прав заставодавця. Тому, вбачається за доцільне передбачити можливість участі заставодавця в судовому засіданні, предметом якого буде вирішення зазначених питань.

Відповідно до статті 187 КПК України на слідчого суддю покладено обов'язок здійснити судовий виклик підозрюваного, обвинуваченого після одержання клопотання про застосування запобіжного заходу до підозрюваного, обвинуваченого, який перебуває на свободі [1]. При цьому, на нашу думку, доцільно також визначити обов'язок здійснювати судовий виклик заставодавця з метою забезпечення можливості реалізації права останнього бути присутнім при вирішенні питання про зміну запобіжного заходу, поверненні застави, в тому числі про скасування чи зміну додаткових обов'язків, покладених слідчим суддею, судом, способу їх виконання застави. Опитані слідчі судді (72%), адвокати (84 %), слідчі (69 %), прокурори (77 %) підтримали таку позицію (додаток). З огляду на зазначене, пропонуємо внести зміни до ч. 9 ст. 182 КПК України та викласти її в такій редакції: «Питання про звернення застави в дохід

держави вирішується слідчим суддею, судом за клопотанням прокурора або за власною ініціативою суду в судовому засіданні за участю підозрюваного, обвинуваченого, заставодавця в порядку, передбаченому для розгляду клопотань про обрання запобіжного заходу. Клопотання про зміну запобіжного заходу у вигляді застави, про повернення запобіжного заходу у вигляді застави, в тому числі про скасування чи зміну додаткових обов'язків, передбачених частиною п'ятою статті 194 цього Кодексу та покладених на підозрюваного, обвинуваченого слідчим суддею, судом, способу їх виконання вирішується слідчим суддею, судом за клопотанням підозрюваного, обвинуваченого, заставодавця, прокурора в судовому засіданні за участю підозрюваного, обвинуваченого, заставодавця в порядку, передбаченому для розгляду клопотань про обрання запобіжного заходу. Неприбуття в судове засідання зазначених осіб, які були належним чином повідомлені про місце та час судового розгляду, не перешкоджає проведенню судового засідання».

Виходячи з викладеного, в КПК України передбачено право приймати участь в судовому засіданні щодо вирішення питання про звернення застави в дохід держави, а також знати, що неприбуття в судове засідання не перешкоджає його проведенню. Виходячи з запропонованих нами змін, у заставодавця виникає також право приймати участь в судовому засіданні щодо вирішення питання про зміну, скасування запобіжного заходу у вигляді застави чи зміну додаткових обов'язків, та про повернення запобіжного заходу у вигляді застави.

З огляду на те, що нами було запропоновано доповнити Главу 3 КПК України статтею 75, яка регламентує права та обов'язки заставодавця, пропонуємо доповнити ч. 2 вказаної статті окремим пунктом, виклавши його у такій редакції: «Приймати участь в судовому засіданні щодо розгляду клопотання про зміну запобіжного заходу у вигляді застави, про повернення запобіжного заходу у вигляді

застави, при вирішенні питання про звернення застави в дохід держави, в тому числі про скасування чи зміну додаткових обов'язків, передбачених частиною п'ятою статті 194 цього Кодексу та покладених на підозрюваного, обвинуваченого слідчим суддею, судом, способу їх виконання. Неприбуття в судові засідання не перешкоджає його проведенню».

Таким чином, права заставодавця підлягають розширенню в частині ініціювання з розгляду слідчим суддею клопотань про зміну запобіжного заходу у вигляді застави та про повернення запобіжного заходу у вигляді застави.

Важливим аспектом забезпечення належного захисту прав та обов'язків заставодавця, на нашу думку, є встановлення строків розгляду клопотання про зміну запобіжного заходу у вигляді застави та про повернення запобіжного заходу у вигляді застави, а також клопотання про звернення застави в дохід держави. Як показує аналіз правозастосовної практики, слідчі судді розглядають клопотання про зміну запобіжного заходу у вигляді застави в середньому протягом 10 і більше днів. Клопотання про повернення запобіжного заходу у вигляді застави розглядається слідчим суддею протягом 15-20 і більше днів, звернення застави в дохід держави розглядається в період до 10 днів. Вказане порушує вимоги ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в частині права кожного на справедливий та публічний розгляд його справи впродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом [3]. Звернення до слідчого судді із зазначеними клопотаннями є засобами захисту заставодавця своїх майнових прав. Відповідно до практики ЄСПЛ користуванню засобами захисту не повинно чинитися перешкод діями або бездіяльністю органів влади держави [4], [5], [6]. Відповідно до ст. 28 КПК України під час кримінального провадження кожне процесуальне рішення повинно бути прийняте в розумні строки. Розумні строки не можуть перевищувати передбачені цим Кодексом строки прийняття

окремих процесуальних рішень [1]. Вказане формулювання свідчить про необхідність визначення таких строків в КПК України, що в свою чергу забезпечить їх дотримання. Серед загальних засад кримінального провадження «розумність строків» спрямована на захист сторін від затягування кримінального процесу [7]. Довготривалість розгляду зазначених клопотань порушує принцип розумності строків при вирішенні питань, пов'язаних із порушенням майнових прав заставодавця, а окремої норми, яка б регулювала строки розгляду вказаних клопотань, немає. Вказане створює ситуацію, за якої можлива бездіяльність з боку слідчих суддів або затягування у розгляді вказаних клопотань. При цьому, механізм протидії бездіяльності, яка полягає у нерозгляді вказаних клопотань чи затягуванні їх розгляду, в КПК України відсутній. Аналіз КПК України в частині регламентації строків розгляду слідчим суддею клопотань свідчить про те, що здебільшого всі клопотання, пов'язані із запобіжними заходами, розглядаються протягом 72 годин. В контексті рішень ЄСПЛ визначення розумності строку не може бути однаковим для всіх справ, відповідно встановлення єдиного строку для всіх випадків є нераціональним. Таким чином, у кожній справі виникає проблема оцінки розумності строку, яка залежить від певних обставин [8]. При визначенні розумного строку розгляду клопотань зазначеної категорії слід зазначити, що при вирішенні слідчим суддею зазначених клопотань розумним строком для забезпечення прав та обов'язків, на нашу думку, буде строк протягом 72 годин з моменту подання клопотання. На думку опитаних слідчих суддів, 72 години слід вважати таким строком, який забезпечить дотримання прав заставодавця (68 %). Таку ж позицію висловили опитані адвокати (71 %). З огляду на це, пропонуємо доповнити ч. 9 ст. 182 КПК України в запропонованій вище нами редакції та викласти її в такій: «Питання про звернення застави в дохід держави вирішується слідчим суддею, судом за клопотанням прокурора або за власною іні-

ціативою суду в судовому засіданні за участю підозрюваного, обвинуваченого, заставодавця в порядку, передбаченому для розгляду клопотань про обрання запобіжного заходу. Клопотання про зміну запобіжного заходу у вигляді застави, про повернення запобіжного заходу у вигляді застави, в тому числі про скасування чи зміну додаткових обов'язків, передбачених частиною п'ятою статті 194 цього Кодексу та покладених на підозрюваного, обвинуваченого слідчим суддею, судом, способу їх виконання вирішується слідчим суддею, судом за клопотанням підозрюваного, обвинуваченого, заставодавця, прокурора в судовому засіданні за участю підозрюваного, обвинуваченого, заставодавця в порядку, передбаченому для розгляду клопотань про обрання запобіжного заходу».

Клопотання про звернення застави в дохід держави, клопотання про зміну запобіжного заходу у вигляді застави, про повернення запобіжного заходу у вигляді застави, в тому числі про скасування чи зміну додаткових обов'язків, передбачених частиною п'ятою статті 194 цього Кодексу та покладених на підозрюваного, обвинуваченого слідчим суддею, судом, способу їх виконання розглядається слідчим суддею, судом невідкладно, але не пізніше сімдесяти двох годин з моменту фактичного надходження до суду клопотання, якщо підозрюваний, обвинувачений перебуває на свободі, чи з моменту подання підозрюваним, обвинуваченим, його захисником до суду відповідного клопотання.

В контексті забезпечення прав та обов'язків заставодавця при вирішенні слідчим суддею питання про повернення, скасування чи зміну додаткових обов'язків, покладених на підозрюваного, обвинуваченого слідчим суддею, судом, способу їх виконання, чи звернення застави в дохід держави, вбачається за необхідне забезпечити на цьому етапі право заставодавця користуватися під час участі у провадженні правовою допомогою адвоката, який буде наділений правом представляти інтереси заставодавця в органах досудового розсліду-

вання та в суді. Повноваження представника заставодавця мають підтверджуватися згідно з положеннями статті 50 КПК України. Так, як показав аналіз правозастосовної практики в 87 % досліджених ухвал до слідчого судді з питаннями повернення, скасування запобіжного заходу у вигляді застави зверталися адвокати. Проте, в 97 % досліджених рішень слідчі судді повертають заяву чи клопотання, посилаючись на те, що адвокат є неналежним суб'єктом звернення з таким питанням (довідка). Проте, участь адвокатів у вирішенні вказаних клопотань є цілком логічною та обумовленою тим, що заставодавець не розуміється в юридичних аспектах, пов'язаних із забезпеченням прав заставодавця під час розгляду клопотань вказаної категорії. Право на захист за допомогою захисника є гарантією для заставодавця, яка забезпечить йому можливість здійснювати всі надані йому процесуальні права та належне виконання обов'язків для забезпечення захисту своїх майнових інтересів. Відповідно до рішення Конституційного Суду України від 30.09.2009 року право на правову допомогу – це гарантована державою можливість кожної особи отримати таку допомогу в обсязі та формах, визначених нею незалежно від характеру правовідносин особи з іншими суб'єктами права [9]. З огляду на зазначене вище, держава має гарантувати заставодавцю можливість отримання допомоги у використанні встановлених законом засобів захисту своїх прав. Тобто, можливість користуватися правовою допомогою адвоката є процесуальним інструментом заставодавця.

Тому пропонуємо визначити в законодавстві право заставодавця користуватися під час давання показань та участі у проведенні інших процесуальних дій правовою допомогою адвоката, повноваження якого підтверджуються згідно з положеннями статті 50 КПК України.

Важливо зазначити, що участь представника заставодавця в кримінальному провадженні чи судовому розгляді не звужує процесуальних прав заставодавця. В такому

випадку, з метою уникнення маніпуляцій щодо кола прав, якими може керуватися адвокат, пропонуємо визначити, що адвокат керується правами заставодавця. Таке законодавче визначення створить умови, за яких захисник зможе забезпечити можливість збору заставодавцем документів, складання відповідних клопотань, скарг тощо, необхідних для реалізації захисту прав заставодавця.

Крім того, на нашу думку, необхідно законодавчо закріпити, в чому полягає це право. Для реалізації прав заставодавця доцільно визначити, що заставодавець має право на захист, який полягає у наданні йому можливості брати участь у судових засіданнях, на яких вирішуються питання щодо його майна та щодо обрання, зміни чи продовження запобіжного заходу у вигляді застави, зміни додаткових обов'язків, покладених на підозрюваного, обвинуваченого слідчим суддею, судом, способу їх виконання, користуватися правовою допомогою захисника, а також реалізовувати інші процесуальні права, передбачені КПК України.

Для належної реалізації своїх прав заставодавцю доцільно визначити право у наданні можливості давати усні або письмові пояснення з приводу визначення розміру застави, а також щодо сумлінності процесуальної поведінки заставодавця при вирішенні питання про повернення, скасування, зміну запобіжного заходу у вигляді застави та звернення застави в дохід держави, а також право збирати і подавати докази, а також реалізовувати інші процесуальні права, передбачені КПК України.

Щодо представника заставодавця, в КПК України, на нашу думку, доцільно визначити, що представником заставодавця є адвокат,

який здійснює його захист. Вказане посилить гарантії заставодавця у кримінальному провадженні. При цьому, для гармонізації участі представника заставодавця у кримінальному провадженні доцільно також передбачити положення, відповідно до якого представник заставодавця користується правами заставодавця. Проте, вважаємо, що захисник може реалізувати права заставодавця за виключенням прийняття рішення щодо розпорядження майном в частині майнових стягнень.

Не менш важливим питанням є законодавче визначення суб'єкта, який несе витрати на правову допомогу. З огляду на те, що захисник не є обов'язковим для заставодавця, він його може залучити самостійно, тому витрати, пов'язані з оплатою допомоги захисника, несе заставодавець.

Висновки. Таким чином, дослідивши права заставодавця, які передбачені чинним КПК України, приходимо до висновку, що реалізація цих прав не є виправданою з урахуванням засад кримінального судочинства. Заставодавець як учасник кримінального провадження не має відповідних прав під час розгляду зміни, скасування, повернення застави, в тому числі звернення застави в дохід держави чи зміну додаткових обов'язків, передбачених частиною п'ятою статті 194 КПК України та покладених на підозрюваного, обвинуваченого слідчим суддею, судом, способу їх виконання. З огляду на це, нами запропоновано механізм, який розширює права заставодавця, відособлюючи таким чином заставодавця в окрему категорію як учасника кримінального провадження з відповідними правами та обов'язками.

Анотація

Актуальність статті полягає в тому, що в сучасній практиці кримінального процесу під час обрання, зміни та скасування запобіжного заходу у вигляді застави основна увага приділена правам та обов'язкам підозрюваного, обвинуваченого. Однак, роль заставодавця, яким виступає інша фізична чи юридична особа, в чинному законодавстві не визначена, відсутні процесуальні права вказаного суб'єкта. Вказане породжує правову невизначеність, неоднозначність судової практики, що негативно впливає на кримінальне судочинство України та права заставодавця, як громадянина України, які охороняються та гарантуються Конституцією України.

Метою статті є аналіз чинного Кримінального процесуального кодексу України, правозастосовної практики, що стосується прав заставодавця під час розгляду слідчим суддею клопотань про повернення, зміну запобіжного заходу, в тому числі про скасування чи зміну додаткових обов'язків, покладених на підозрюваного, обвинуваченого слідчим суддею, судом, способу їх виконання, а також звернення застави в дохід держави задля запровадження механізму по захисту інтересів заставодавця як учасника кримінального провадження. У статті досліджуються процесуальні гарантії забезпечення прав та обов'язків заставодавця при вирішенні слідчим суддею питання про повернення, скасування, зміну запобіжного заходу у вигляді застави та звернення застави в дохід держави, досліджено проблемні питання та складнощі, які виникають у реалізації заставодавцем своїх прав під час розгляду вказаних питань відповідно до положень КПК України. Зроблено висновок, що реалізація цих прав не є виправданою з урахуванням засад кримінального судочинства. Заставодавець як учасник кримінального провадження не має відповідних прав під час розгляду зміни, скасування, повернення застави, в тому числі звернення застави в дохід держави чи зміну додаткових обов'язків, передбачених частиною п'ятою статті 194 КПК України та покладених на підозрюваного, обвинуваченого слідчим суддею, судом, способу їх виконання. З огляду на це, нами запропоновано механізм, який розширює права заставодавця, відособлюючи таким чином заставодавця в окрему категорію як учасника кримінального провадження з відповідними правами та обов'язками.

Ключові слова: підозрюваний, обвинувачений, розшук, зміна запобіжного заходу, слідчий, прокурор.

Shyroka K. Yu. Procedural guarantees of ensuring the rights and obligations of the mortgagor when the investigating judge decides the issue of returning, canceling, changing a preventive measure in the form of a pledge or turning the pledge into state revenue

The relevance of the article lies in the fact that in the modern practice of the criminal process during the selection, change and cancellation of a preventive measure in the form of bail, the main attention is paid to the rights and obligations of the suspect, the accused. However, the role of the mortgagor, who is represented by another natural or legal person, is not defined in the current legislation, there are no procedural rights of the specified subject. This gives rise to legal uncertainty, ambiguity of judicial practice, which negatively affects the criminal justice system of Ukraine and the rights of the mortgagor as a citizen of Ukraine, which are protected and guaranteed by the Constitution of Ukraine. The purpose of the article is to analyze the current Criminal Procedure Code of Ukraine, law enforcement practice, which concerns the rights of the mortgagor during the examination by the investigating judge of requests for the return, change of the preventive measure, including the cancellation or change of additional duties imposed on the suspect, accused by the investigating judge, by the court, the method of their execution, as well as the application of the pledge to the state revenue in order to introduce a mechanism to protect the interests of the pledger as a participant in criminal proceedings. The article examines the procedural guarantees of ensuring the rights and obligations of the mortgagor when the investigating judge decides the issue of returning, canceling, changing the preventive measure in the form of a pledge and turning the pledge into state income, examines the problematic issues and difficulties that arise in the mortgagor's realization of his rights during consideration of the specified issues in accordance with the provisions of the Criminal Procedure Code of Ukraine. It was concluded that the realization of these rights is not justified taking into account the principles of criminal justice. The pledger, as a participant in criminal proceedings, does not have the appropriate rights during the consideration of the change, cancellation, return of the pledge, including the application of the pledge to the state revenue or the change of additional

obligations, provided for in part five of Article 194 of the Criminal Procedure Code of Ukraine and assigned to the suspect, accused by the investigator judge, court, method of their execution. With this in mind, we have proposed a mechanism that expands the rights of the mortgagor, thereby separating the mortgagor into a separate category as a participant in criminal proceedings with the corresponding rights and obligations

Key words: suspect, accused, search, change of preventive measure, investigator, prosecutor.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України (зі змінами та доповненнями) № 4651-VI від 13.04.2012 р. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
2. Кримінально-процесуальний кодекс України (зі змінами та доповненнями) № 1002-05 від 28.12.1960 р. Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1002-05/ed19961229#Text>.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) № 995_004 від 04.11.1950 р. Рада Європи. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004/card2#Card.
4. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Аксой проти Туреччини» від 15 березня 2012 року, (заява №№ 4149/04 та 41029/04). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/rus#%7B%22docname%22:%5B%22%D0%90%D0%BA%D1%81%D0%BE%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%20%D0%A2%D1%83%D1%80%D0%B5%D1%87%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B8%22%22,%22documentcollectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22%22,%22itemid%22:%5B%22001-117794%22%22%7D>.
5. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Геннадій Науменко проти України» від 10 лютого 2004 року, (заява № 42023/98). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/rus#%7B%22docname%22:%5B%22%D0%93%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D1%96%D0%B9%20%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8%22%22,%22documentcollectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22%22,%22itemid%22:%5B%22001-204029%22%22%7D>.
6. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Абдурахман Орак проти Туреччини» від 14 лютого 2002 р. (заява № 31889/96). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22appno%22:%5B%2231889/96%22%22,%22itemid%22:%5B%22001-180543%22%22%7D>.
7. Жовтан П. В., Капіца А. А. Оскарження розумних строків під час досудового розслідування. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. №1. С. 181-185.
8. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Бруган та інші проти Сполученого Королівства» від 29 листопада 1988 р. (Заяви № 11209/84; 11234/84; 11266/84; 11386/85). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/Pages/search.aspx#%7B%22fulltext%22:%5B%22Brogan%22%22,%22documentcollectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22%22,%22itemid%22:%5B%22001-57450%22%22%7D>.
9. Рішення Конституційного суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Голованя Ігоря Володимировича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України (справа про право на правову допомогу) від 30.09.2009 р. Справа N 1-23/2009. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v023p710-09#Text>.